

Układy transportowe miast na przestrzeni lat podlegały wielu transformacjom, głównie ze względu na rozwój gospodarczy i motoryzacyjny oraz za tym idący wzrost natężenia ruchu. Niestety, utrzymanie sprawnego układu komunikacyjnego miasta wymaga stałego ponoszenia potężnych nakładów inwestycyjnych. Kolejny problem miast to odnotowywany stały spadek liczby pasażerów komunikacji zbiorowej. Spowodowany jest on wieloma uwarunkowaniami, nie tylko o charakterze lokalnym czy regionalnym. Zmniejszające się zainteresowanie transportem publicznym dotyczy całej Europy. Wpływ na taką sytuację mają kondycje gospodarek w poszczególnych państwach, jak również rosnąca liczba posiadaczy pojazdów.

Przez ostatnie 20 lat Polska przeszła głębokie przemiany polityczne oraz gospodarcze, które najpełniej uwidoczniły się w sektorze transportu. Choć nadal możemy narzekać na niedostosowanie sieci transportowej naszego kraju do obciążenia ruchem, to jednak warto też sobie uświadomić, że to my, użytkownicy pojazdów, napędzamy tę maszynę potrzeb infrastruktury transportowej. W Polsce posiadanie samochodu i jego marka nadal są miernikiem statusu społecznego. Trudno się będzie zmierzyć z takim postrzeganiem jeszcze przez jakiś czas. Być może jest to czas potrzebny na to, aby nacieszyć się możliwościami „posiadania” samochodu oraz dojrzeć do mentalnych zmian i nawyków transportowych. Dążąc do zmiany tego podejścia warto skorzystać z doświadczeń innych miast europejskich i już zacząć dostosowywać układy transportowe i przestrzeń miejską do nowych wyzwań mobilności.

Pierwsze zmiany widać już w Szczecinku. Realizacja projektu CIVITAS RENAISSANCE przyczyniła się do odmiennego od dotychczasowego postrzegania zagadnień transportu miejskiego nie tylko przez władze miasta, ale też samych mieszkańców. Na zwiększenie społecznej świadomości wpływ miał udział w projekcie czterech

instytucji współpracujących z mieszkańcami: operatora transportu miejskiego KMSZ, agencji promocji SAPIK, stowarzyszenia SZLOT i Politechniki Koszalińskiej. Szczecinek nie jest już takim samym miastem jakim było w 2008 roku, kiedy zaczynał się projekt. Dokonało ogromnego postępu wdrażając 9 działań, obejmujących wiele zadań inwestycyjnych usprawniających transport w mieście. Realizacja tego projektu, a przede wszystkim wymiana doświadczeń z innymi europejskimi miastami, pozwoliła też wskazać kierunki rozwoju miasta. Argumentują te wybory wyniki badań wykonanych w ramach działań podejmowanych w całym projekcie CIVITAS.

Upowszechnianie informacji z założenia powinno sprowadzać się do przekazania zainteresowanym w sposób pragmatyczny najistotniejszych danych z badań czy zrealizowanych działań. W projekcie CIVITAS udostępnianie informacji i samej wiedzy zajmuje ważną pozycję, bowiem pozwala dostrzec przyszłość nowej mobilności. Działania wszystkich miast projektu CIVITAS RENAISSANCE - Perugia, Bath, Szczecinka, Gornej Oryahovitsy i Skopje – zostały skoncentrowane na opracowaniu rozwiązań z zakresu mobilności. Niektóre z nich okazały się innowacyjne, niektóre po prostu stały się czymś nowym dla danego miasta. Ale wszystkie uczestniczące w projekcie miasta starały się osiągnąć wzrost poziomu jakości życia mieszkańców i obsługi odwiedzających.

Jak w większości projektów badawczo-rozwojowych tak i w projekcie CIVITAS RENAISSANCE nie wszystkie podjęte działania zostały uwieńczone sukcesem. W niektórych przypadkach realizowane zadania wywarły pozytywny wpływ na rozwój zrównoważonego transportu w miastach, jednak ich koszty okazały się za duże, a więc powszechne wdrażanie rozwiązania byłoby po prostu nieopłacalne. Rozwiązania miast projektu CIVITAS RENAISSANCE mogą stanowić dla innych europejskich miast wzór działań i dobrej praktyki, jednakże trzeba pamiętać, by wnioski wynikające z analiz ich działań wykorzystać dostosowując dane rozwiązanie do lokalnych warunków. Żadne z pięciu miast nie miało doświadczenia w realizacji tego rodzaju projektów, miało za to doświadczenie w ochronie swoich zabytków i struktur urbanistycznych. Tak naprawdę projekt CIVITAS RENAISSANCE był próbą wpisania starych przestrzeni we współczesne systemy transportowe miast oraz stworzenia w ten sposób spójnej i dostępnej dla wszystkich całości.

W Szczecinku, podobnie jak i w innych miastach projektu, w ramach wymiany doświadczeń zorganizowano szereg spotkań zarówno pomiędzy lokalnymi partnerami realizowanych zadań, jak też wszystkimi uczestnikami projektu.

Realizację 42 działań zaplanowanych w projekcie CIVITAS RENAISSANCE wspierały i promowały liczne akcje, w tym lokalne i międzynarodowe konferencje. Zarówno akcje promujące bezpieczny i czysty transport, jak i warsztaty wewnętrzne czy szkolenia pracowników, odegrały znaczącą rolę w upowszechnianiu wiedzy. Z punktu widzenia wymiany doświadczeń nie tylko w projekcie, ale na poziomie całego programu CIVITAS, najważniejsze są coroczne konferencje – Forum CIVITAS, w trakcie których partnerzy wszystkich projektów oraz przedstawiciele miast sieci CIVITAS mogą zweryfikować posiadaną wiedzę, porównać osiągnięcia, poznać najnowsze rozwiązania technologiczne.

Podczas spotkań w ramach wymiany doświadczeń prezentowane są różne rozwiązania, służące rozwojowi zrównoważonego transportu, a więc nowe technologie, nowe pomysły na kampanie uświadamiające obywateli, innowacyjne podejścia do zarządzania. Z takich spotkań w pamięci zapadła mi jednak prezentacja, której hasło przewodnie brzmiało „Zaczynij od siebie!!!”. Miasta tworzą jego obywatele, zatem powinni mieć oni wpływ na kształt ich przestrzeni publicznej, a przede wszystkim posiadać świadomość efektów dokonywanych wyborów. Przytoczę tu akcję „Zmień gajerek na rowerek” przeprowadzoną przez Samorządową Agencję Promocji i Kultury w Szczecinku w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia bez Samochodu. Przesłanie akcji wskazywało, że każdy mieszkaniec miasta, jako uczestnik ruchu, może zmienić środek transportu na bardziej ekologiczny i zdrowszy dla siebie – wystarczy właśnie zacząć od siebie i swojego najbliższego otoczenia, wsiąść na rower, pójść pieszo, podzielić się samochodem zabierając pasażera czy podróżować pojazdem transportu zbiorowego. Możliwości jest wiele, a zadaniem władz miast i instytucji odpowiedzialnych za miejski transport jest właśnie stworzenie mieszkańcom przyjaznej przestrzeni do przemieszczania się w sposób ekologiczny oraz zachęcenie do korzystania właśnie z tych form.

Projekt CIVITAS RENAISSANCE dowiódł, że „stary Renesans” może współistnieć w nowym „RENAISSANCE”, łączyć historyczne przestrzenie i układy z innowacyjnymi i zrównoważonymi rozwiązaniami czystego transportu miejskiego. Nowoczesne rozwiązania mogą być rozwijane w historycznych przestrzeniach, a inteligentne systemy transportowe mogą pomóc zachować zabytkowe obszary, nowa zaś generacja pojazdów może funkcjonować w ramach zmienionej kultury mobilności, opartej na świadomym wyborze form przemieszczania się i potrzebie utrzymania dobrego stanu środowiska miejskiego.

Jolanta Mikołajewska